

- підвищити ефективність організації аналітичного процесу оцінки наявності та ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства;
- забезпечити наукове обґрунтування пошуку резервів підвищення ефективності використання виробничих ресурсів, активів і капіталу для забезпечення сталого економічного зростання, цінності та вартості підприємства;
- розробляти заходи з практичної реалізації виявлених резервів і формувати альтернативні пропозиції для вибору і прийняття раціональних управлінських рішень.

Інформаційні джерела:

1. Sopko, V. V., Kashena, N. B., & Chmil, H. L. (2018). Theoretical aspects of performance assessment of company capital management. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 2(25), 350-356.

2. Ділова активність підприємства: сутність та методика аналізу : монографія / Н.Б. Кащєна, О.О. Горошанська, Т.В. Польова [та ін.]. - Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2016. – 196 с.

УДК 336.77

Р.В. Короленко, канд. екон. наук (ДВНЗ «КНУ», *Кривий Ріг*)

І.М. Ухова, здоб. вищ. осв. (ДВНЗ «КНУ», *Кривий Ріг*)

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Фінансова та політична нестабільність, в умовах якої перебуває Україна в останні декілька років, зумовила появу глибоких кризових явищ у банківській діяльності: тотальна недовіра клієнтів, збільшення частки проблемних активів на балансі банків і, як результат, від'ємний фінансовий результат.

Кредитні операції відіграють важливу роль у розвитку банківської системи та економіки країни. Кредит сприяє ефективному використанню обмежених ресурсів, розвитку різних галузей народного господарства та є основним джерелом формування оборотного капіталу малих та середніх підприємств. Найрозповсюдженими фінансовими установами, що здійснюють кредитування в Україні, є комерційні банки.

В свою чергу, комерційні банки, враховуючи погіршення кредитоспроможності клієнтів, на даний момент, схильні утримуватися від надання нових кредитів і позик фізичним та юридичним особам, що значно погіршує фінансовий стан виробників і населення. Водночас, через постійну зміну НБУ облікової ставки (найвищого значення за останні п'ять років досягла 04.03.2015 р. (30%)) вартість кредиту збільшується, що робить непривабливим кредитні ресурси як для суб'єктів господарювання, так і для фізичних осіб.

Беручи до уваги статистичні дані НБУ [1] про обсяги чистих активів та кредитів за 2013-17 рр. (табл. 1) стає помітним, що наведені показники мають незначні коливання. На динаміку кредитних вкладень вплинуло зниження реальних доходів населення, зменшення обсягів виробництва та високий рівень інфляції. Темпи зростання чистих активів вже котрий рік перевищують темпи зростання обсягів кредитування (6,4% приросту активів проти 3,7% приросту наданих кредитів станом на 1 січня 2018 р.). Отже, можна констатувати той факт, що кредитна активність банків відроджується невисокими темпами.

Таблиця 1 – Обсяг та динаміка ВВП, кредитів та чистих активів

Показник	2013	2014	2015	2016	2017
Чисті активи, млрд. грн	1 278,1	1 316,9	1 254,4	1 256,3	1 336,4
Річний темп приросту чистих активів, %	-	3,0	-4,7	0,2	6,4
Кредити надані, млрд. грн	911,4	1 006,4	1 009,8	1 005,9	1 042,8
Річний темп приросту кредитів, %	-	10,4	0,3	-0,4	3,7
Обсяг ВВП, млрд. грн	1 454,9	1 586,9	1 988,5	2 385,3	2 982,9
Питома вага кредитів до ВВП, %	62,6	63,4	48,5	42,2	35,0

Разом із тим варто зауважити, що за досліджуваний період окреслилась стійка тенденція зменшення питомої ваги банківських кредитів до ВВП. В науковій літературі вважається, що відношення банківських кредитів до ВВП показує, наскільки банківська система проникає в економіку. Високий показник банківських кредитів до ВВП виражається в глибокій кризі для економіки даної країни [2]. Порівняно з 2013 р., у 2017 р. зазначений коефіцієнт знизився з відмітки 62,6% до

35%. Тобто, дана динаміка говорить про можливість подальшої стабілізації ситуації в банківській сфері.

Структура наданих кредитів упродовж 2013-17 рр. (рис. 1) характеризується збереженням на досить високому рівні питомої ваги кредитів, наданих суб'єктам господарювання у загальному їх обсязі, причому з кожним роком спостерігається їх поступове зростання. Так, їх частка у кредитному портфелі зросла з 76,67% станом на 01.01.2014 р. до 83,46% станом на 01.01.2018 р.

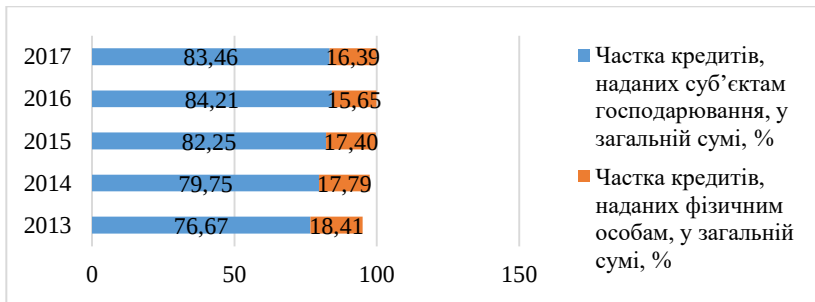

Рисунок 1 – Динаміка кредитів банків, наданих суб'єктам господарювання та фізичним особам

У структурі кредитів, наданих банками України, частка кредитування фізичних осіб протягом досліджуваного періоду зменшується. Найменшого значення показник досяг у 2016 році (15,65%). Скорочення обсягу кредитів, наданих фізичним особам пов'язане з скороченням депозитної бази банків та валютними коливаннями. Кредитний портфель фізичних осіб скоротився також внаслідок визнання неплатоспроможними ряду банківських установ, що володіли великими за обсягами кредитними портфелями, в тому числі роздрібними.

Вплив кредитних операцій на економічне зростання є очевидним та значущим. Забезпечення макроекономічної стабільності та відродження банківського сегменту неможливе без стабільності на національному кредитному ринку. Загалом, розвиток банківського кредитування в Україні відбувається повільними темпами. Наразі, зменшується кількість банківських установ та зростають процентні ставки за кредитами, збільшується частка кредитів суб'єктам господарювання та зменшується частка кредитів фізичним особам. Безперечно, кредитування фізичних та юридичних осіб має визначальну роль у забезпеченні соціальних потреб населення, але розв'язання наявних проблем цих видів кредитування неможливе без підвищення

рівня життя та платоспроможності населення. Для покращення ситуації кредитного портфеля банківським установам потрібно приділяти більше уваги до фінансового стану клієнтів та їх кредитних історій.

Інформаційні джерела:

1. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

2. Степаненко-Липовик Б. Банківські системи країн СНД: сучасний стан та наслідки фінансової кризи 2008 року / Б. Степаненко-Липовик // Економіст. – 2012. - № 7. – С. 40-42.

УДК 336.6

З.Р. Костак, канд. екон. наук (*ЛТЕУ, Львів*)

СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

В умовах фінансово-економічної нестабільності важливим чинником успішної діяльності підприємства є його конкурентоспроможність, а забезпечення фінансово-економічної безпеки у поточному та довгостроковому періодах забезпечить не тільки фінансову стійкість підприємства, а й дасть змогу отримати ряд конкурентних переваг на ринках товарів та послуг і підвищити результативність господарської діяльності. З огляду на вищезазначене актуалізується питання формування і застосування адаптованої до подібних явищ стратегії фінансово-економічної безпеки, яка сприятиме забезпеченню підприємству конкурентних переваг в процесі досягнення стратегічних цілей його фінансово-економічного розвитку.

Стратегія фінансово-економічної безпеки – це розроблення довгострокового плану для забезпечення реалізації мети, завдань та досягнення цілей підприємства, зокрема забезпечення фінансової та економічної безпеки, а також планування розподілу ресурсів в умовах постійної нестабільності зовнішнього середовища та адаптації до нього, для захисту цього підприємства від впливу загроз, ризиків і досягнення нормального та безпечного його функціонування [1, с. 326].

Призначенням стратегії є створення надійних переваг підприємства над конкурентами і саме вона, базуючись на цілях бізнесу,